

LITTLE BOOK OF

*YVES SAINT
LAURENT*

Het meeslepende verhaal van
Yves Saint Laurent

EMMA BAXTER-WRIGHT

LITTLE BOOK OF

*YVES SAINT
LAURENT*

Het meeslepende verhaal van Yves Saint Laurent

EMMA BAXTER-WRIGHT

KOSM • S

UTRECHT/ANTWERPEN

Voor Dusty Rose die echt niet van knieën houdt.

Ik ben veel dank verschuldigd aan mijn briljante redacteur Issy Wilkinson vanwege haar wijze opmerkingen, veel dank ook aan het uitstekende team van Welbeck.

KOSM • S

www.kosmosuitgevers.nl

Oorspronkelijke titel: *Little Book of Yves Saint Laurent*

Oorspronkelijk uitgegeven door:

Welbeck Publishing Group, Londen, Engeland

Tekst © Emma Baxter-Wright 2021

Design © Welbeck 2021

Voor de Nederlandse taal:

© 2021 Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

Productie Nederlandse editie: Deul & Spanjaard

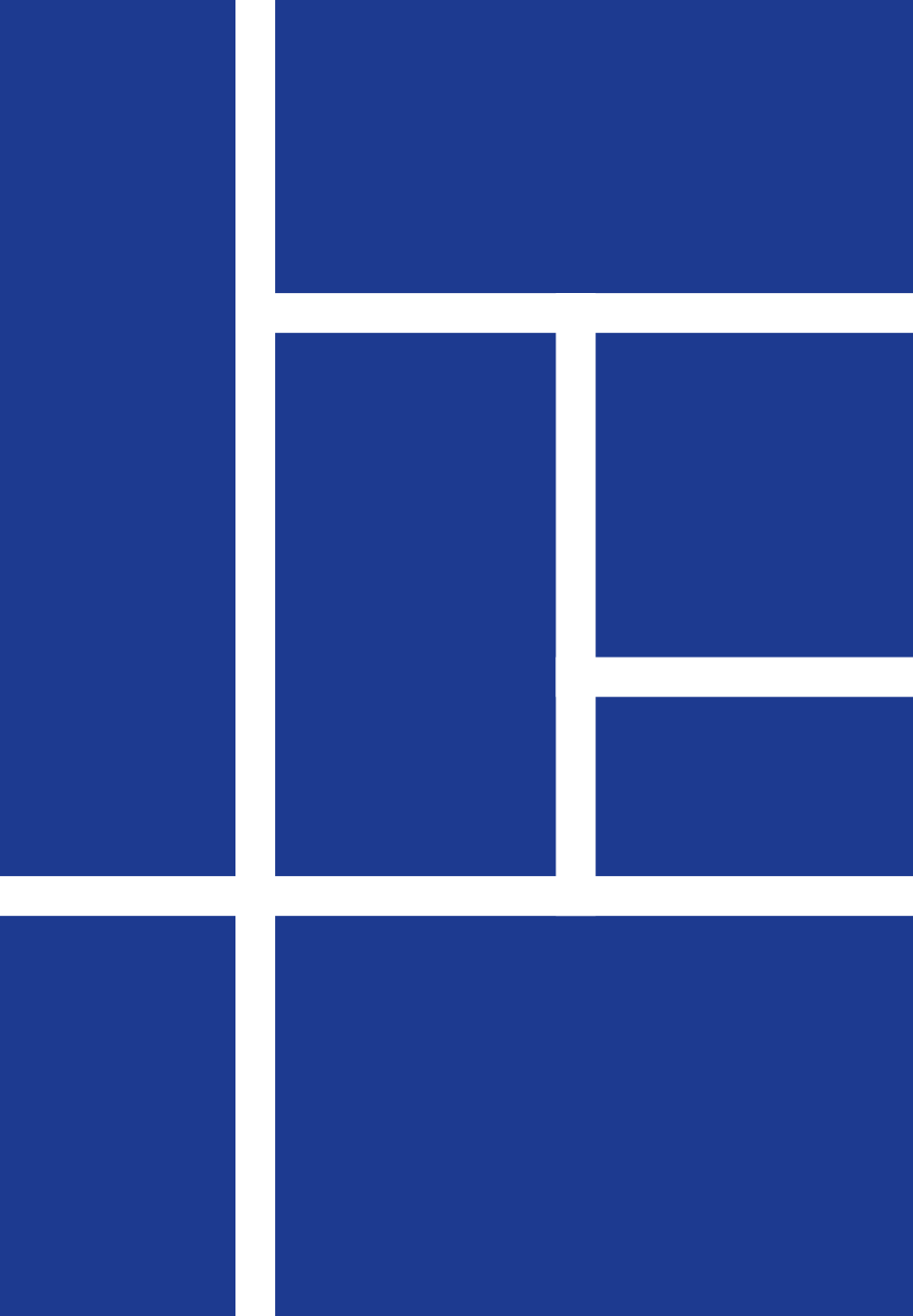
Vertaling: Marthe Philipse

ISBN 978 90 215 8164 4

NUR 450

Alle rechten voorbehouden / All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

<i>INLEIDING</i>	06
<i>JONGE JAREN</i>	10
<i>OPVOLGER VAN CHRISTIAN DIOR</i>	20
<i>EEN ARTISTIEKE KLEUREXPLOSIË</i>	34
<i>TIEN JAAR VERNIEUWENDE STIJL</i>	46
<i>SCHANDALEN VAN DE JAREN 70</i>	68
<i>THEATER, BALLET EN FILM</i>	90
<i>ICONISCHE PARFUMS</i>	100
<i>ACCESSOIRES EN SIERADEN</i>	112
<i>INSPIRATIE UIT ALLE WINDSTREKEN</i> ..	128
<i>SAINT LAURENTS ERFGOED</i>	140
<i>REGISTER</i>	156
<i>BRONNEN</i>	159

INLEIDING

'Ik voelde me aangetrokken tot het verleden,
maar voortgedreven door de toekomst.'

YVES SAINT LAURENT

Geen inspiratie zonder transpiratie, wordt wel gezegd. Het artistieke genie van Yves Saint Laurent kwam tot bloei dankzij zijn uitzonderlijke talent, maar ook door het overwinnen van heel veel tegenslagen. Als talentvolle jongeman groeide hij uit tot een van de succesvolste en invloedrijkste couturiers van de twintigste eeuw. Aanvankelijk ging hij te werk volgens de regels van de traditionele haute couture, maar al snel trad hij uit de schaduw van zijn leermeester Christian Dior; hij sloeg een nieuwe richting in om te kunnen inspelen op de eisen van een snel veranderende wereld.

Hoewel Saint Laurent zijn leven lang een kwetsbare uitstraling had en zich leek te verschansen achter zijn bekende bril, ging er achter zijn imago van schuchterheid een stalen wilskracht schuil. Vastberaden klom hij op tot de top en bereikte hij een iconische status als ontwerper van eigentijdse mode voor vrouwen. Saint Laurent stond volop in het nieuws; het leven dat hij leidde was al net zo legendarisch als zijn opvallende ontwerpen. Hij veroorzaakte een schandaal door naakt te poseren en schokte

LINKS: de legendarische couturier, bekend om zijn baanbrekende ontwerpen, bevond zich in 1976 op het toppunt van zijn roem.

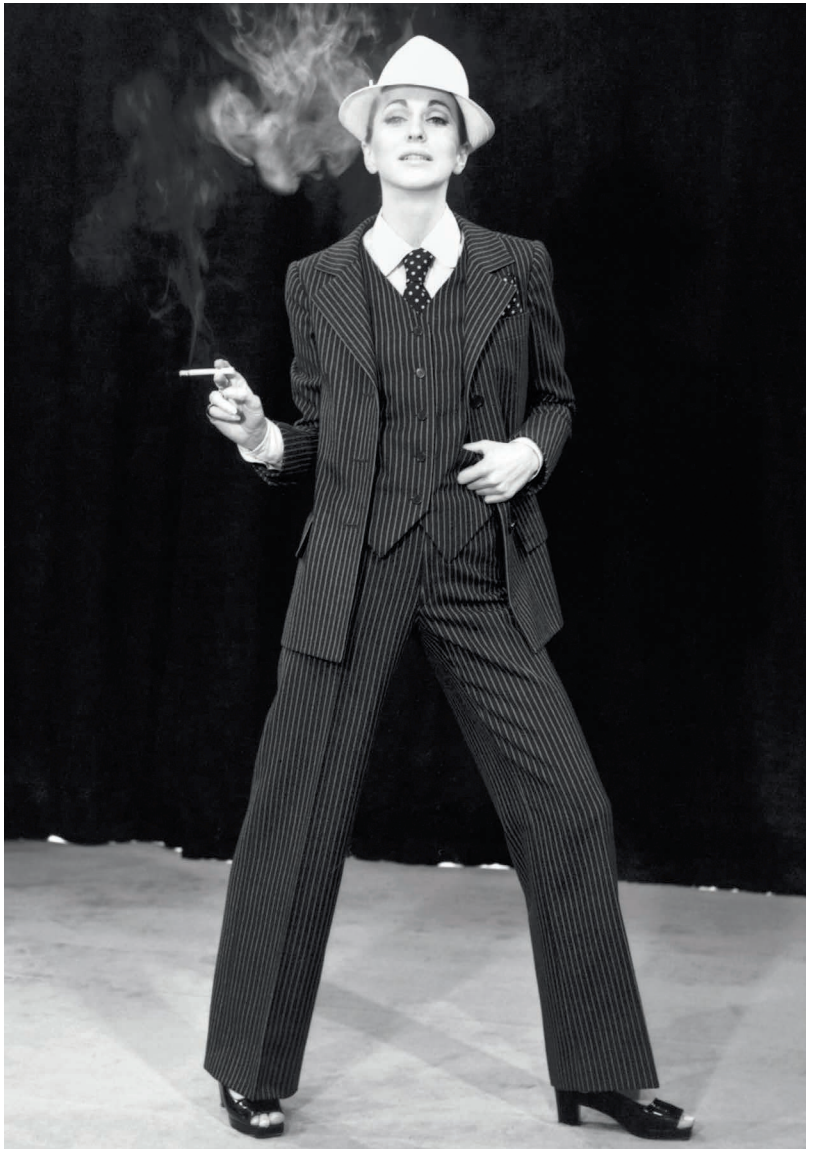

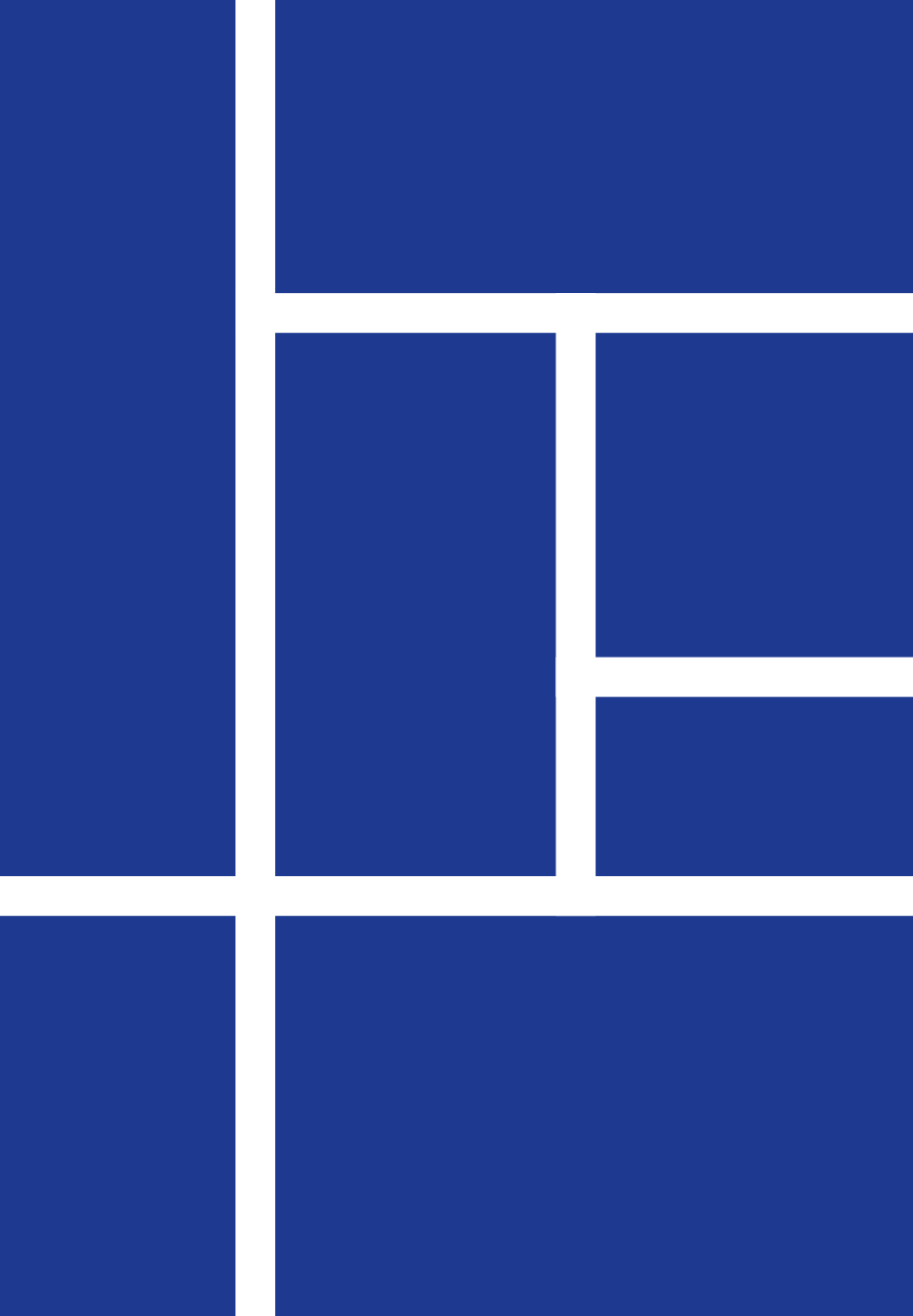
BOVEN: hier keurt de jonge ontwerper de belijning en het silhouet van zijn ontwerp in de proefversie.

RECHTS: dit broekpak uit 1967 is een van de eerste voor vrouwen.

de conservatieve modewereld met gewaagde doorkijkblouses en broekpakken voor vrouwen. Internationaal gooide hij hoge ogen met betaalbare prêt-à-portermode voor jonge vrouwen. Hij was goed thuis in de wereld van kunst en cultuur en ontwierp onder andere de Mondriaanjurken met hun strakke lijnen, en de extravagante collectie Opéras-Ballets Russes. Toonaangevende navolgers zagen hem als een legende en aanbaden hem; Coco Chanel noemde hem de rechtmatige erfgenaam van haar onbetwistbare kroon. Naar verluidt had Saint Laurent in zijn lange en visionaire carrière slechts spijt van één ding: dat hij niet de spijkerbroek had bedacht.

Saint Laurent maakte niet louter mooie kleren; meer dan welke ontwerper ook ontketende hij een revolutie in de modewereld. Hij voelde de tijdgeest haarfijn aan en gaf deze een krachtige, verleidelijke vorm. Gehuld in zijn stijlvolle ontwerpen stapten vrouwen de salons uit om de wereld te veroveren.

JONGE JAREN

ONTLUIKEND TALENT

Op 1 augustus 1936 werd Yves Henri Donat Mathieu-Saint-Laurent geboren; hij groeide op in de culturele smeltkroes van de kosmopolitische Algerijnse havenstad Oran, waar zijn welgestelde familie een bevoorrecht leven leidde.

Als oudere broer van twee zusjes, Michèle en Brigitte, werd de tengere, schuchtere jongen met de innemende glimlach als een vorst behandeld door zijn moeder Lucienne, een elegante vrouw die van het uitgaansleven hield. Ook veel andere vrouwen in zijn familie, en dan vooral zijn grootmoeder van moederskant, Marianne Wilbaux, en zijn oudtante Renée, droegen hem op handen.

Zijn knappe, atletisch gebouwde vader, Charles Mathieu-Saint-Laurent, was een markante verschijning. Hij gaf leiding aan een verzekeringsbedrijf en een keten van bioscopen in Algerije, Marokko en Tunesië. Vaak was hij van huis voor zaken, maar vader en zoon hadden een goede band en er heerste altijd een prettige sfeer thuis. Later herinnerde Saint Laurent zich zijn vader als ‘een uitzonderlijk mens’. In de zomermaanden verruilde de familie hun drie verdiepingen hoge huis in de stad voor de villa in Trouville, de nabijgelegen chique badplaats. Hier werd gezwommen in de Middellandse Zee, gepicknickt op het strand en ontving men familieleden en vrienden.

LINKS: Yves Saint Laurent, 21 jaar oud, keurig in een pak; toen al vertoonde hij zich zelden zonder zijn markante bril.

Het was de stijlvolle Lucienne die al snel inzag dat haar zoon talent voor ontwerpen had en ze moedigde hem aan in zijn artistieke ontwikkeling. Bewonderend keek hij toe hoe ze zich chic aankleedde en opmaakte; met haar aanstekelijke lach en aangeboren stijlgevoel was ze een van de stralende sterren in de uitgaanswereld van Oran. Samen met haar dertienjarige zoon koos ze elke week bij boekhandel Manes de nieuwste modetijdschriften uit, zoals *Vogue* en *Le Jardin des Modes*. Tijdens een interview met de *Globe* in 1986 verklaarde Saint Laurent: 'Als je in de provincie woont, zijn tijdschriften uit de hoofdstad van levensbelang. We lazten in die tijd geweldige theater- en modetijdschriften met ontwerpen van grootheden als Bérard, Dalí en Cocteau. Die tijdschriften zijn van grote invloed op me geweest.'

Zo ving Yves Saint Laurent al op jonge leeftijd een glimp op van een totaal andere wereld. Het beeld van die wereld werd in

RECHTS: met zijn elegante moeder, Lucienne; voor haar maakte Saint Laurent zijn eerste ontwerpen.

mei 1950 nog versterkt toen hij als tiener in de stadsschouwburg van Oran een opvoering zag van Molières *L'École des femmes* (Vrouwenschool), met decors en kostuums naar ontwerp van Christian Bérard. Hij was diep onder de indruk van het schouwspel en vertelde hierover later: 'Het was een buitengewoon emotionele ervaring, zo heftig als ik nadien nooit meer zou beleven.' De jonge Saint Laurent raakte zozeer in de ban van de magische theaterwereld dat hij hierin zijn toekomst meende te zien. Toen hij alvast begon met het creëren van zijn eigen theaterwereld, gaven zijn ouders hem een aparte kamer, waar hij als theaterdirecteur, decor- en kostuumontwerper privévoorstellingen gaf, die zijn zusjes alleen op uitnodiging konden bijwonen. Hij kon al zijn creativiteit kwijt in zijn producties: hij schilderde decorstukken, knipte toneelspelers uit stukjes karton en kleepte ze aan met restjes glanzende stof die hij van zijn moeders naaister kreeg.

Het contrast tussen de idyllische thuissituatie, waar hij op handen werd gedragen, en de jezuïetenschool, waar hij vanaf zijn twaalfde werd ondergebracht, kon niet groter zijn; hier was het enkel kommer en kwel. Als bleek, verlegen buitenbeentje maakte hij weinig vrienden en bracht hij zijn vrije tijd meestal alleen door. Saint Laurent keek met gemengde gevoelens terug op zijn tienerjaren: 'Enerzijds had ik het gezellige gezinsleven en mijn fantasiewereld met tekeningen, kostuums en theater. Anderzijds ging ik gebukt onder het strenge regime op mijn katholieke school, waar ik weinig aansluiting met anderen had.'

Jaren later vertelde hij in *Le Figaro* hoe hij werd geslagen en gepest door zijn medeleerlingen, maar dat hij volhield omdat hij wist dat hij anders was en dat hij ooit beroemd zou worden. Hij bleef zo ver mogelijk weg van het schoolplein en verdiepte zich liever in de boeken van Marcel Proust of de modecollecties van Parijse ontwerpers als Hubert de Givenchy, Christian Dior en Cristóbal Balenciaga.

DRAAGBARE KUNSTWERKEN

'Je zou het niet verwachten, maar de strakke lijnen van Mondriaan werken heel goed op vrouwelijke rondingen. Het resultaat is sensationeel.'

YVES SAINT LAURENT, PARIS MATCH, 1981

Yves Saint Laurents logo werd ontworpen door de beroemde grafisch ontwerpster Cassandre; zij koos strakke maar toch vloeiende letters voor de initialen YSL, die ze ineenvlocht tot een stijlvol monogram dat perfect paste bij de modernistische visie van het modehuis. Veel oud-collega's gingen weg bij Dior en traden in dienst bij Saint Laurent. Een van hen was de capabele Anne-Marie Muñoz, die veertig jaar lang de leiding had over zijn modehuis en een belangrijke functie in zijn bedrijf vervulde.

Het werd direct duidelijk dat de jonge ontwerper nu hij onder zijn eigen naam werkte niet langer werd tegengehouden door de traditionele coutureregels. Nieuwe lijnen en silhouetten ontsproten aan zijn brein en vonden hun weg naar de catwalk. Binnen enkele seizoenen presenteerde hij zijn korte schippersjas (*caban*) met

LINKS: met zijn eerbetoon aan Mondriaan in zijn najaars/wintercollectie van 1965 had Saint Laurent internationaal groot succes.

RECHTS: Saint Laurent ontwierp een hele reeks Mondriaan-jurken, elke met een andere vlakverdeling. Dankzij de slimme snit en subtiel geplaatste coupenaden werd de strakke geometrie van het ontwerp niet verstoord.

dubbele rij knopen, wijde matrozenbroeken, simpele hemdjurken, korte avondjurken en een stijlvolle trenchcoat.

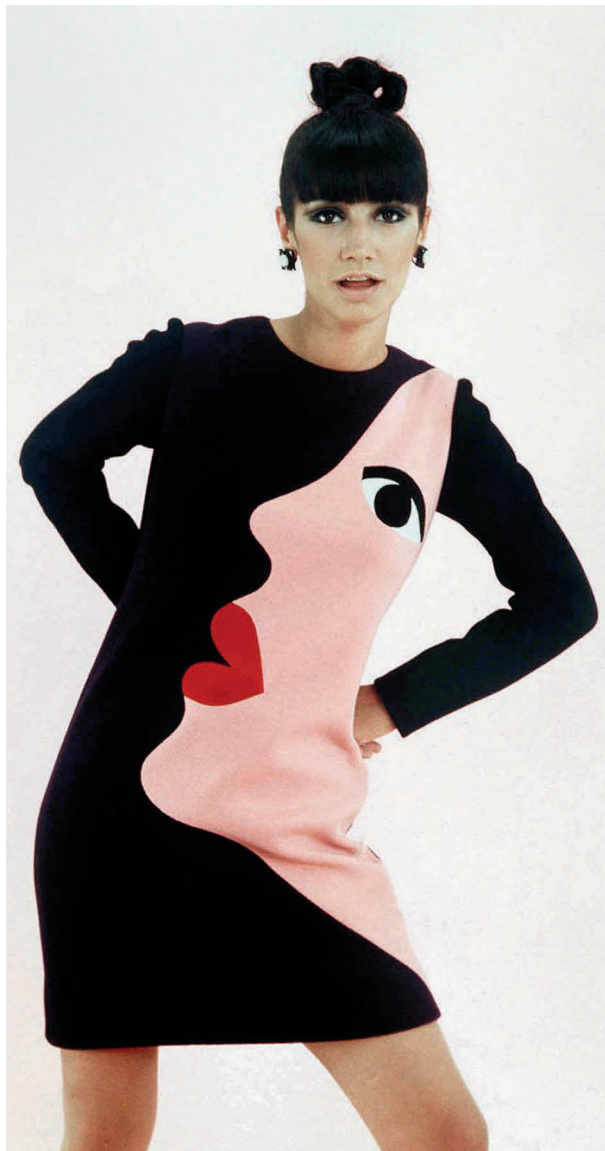
Het modehuis werd een groot succes omdat de jonge Saint Laurent telkens weer in staat bleek stijlvolle en moderne ontwerpen met een hoge 'straatwaarde' te maken, maar wel van dezelfde kwaliteit en keurige afwerking als in de salon van Dior waar hij was opgeleid. Net als sommige tijdgenoten had Saint Laurent oog voor de cultuurveranderingen en de veranderende rol van vrouwen in de maatschappij. Hij borduurde voort op het fenomenale succes van Mary Quant in Londen, was vol lof voor de futuristische 'ruimtepakken' die Courrèges in 1964 presenteerde en begreep hoe belangrijk het was iets te creëren dat de rebelse jonge generatie zou aanspreken. Een paar weken voordat hij de laatste hand zou leggen aan de collectie voor zijn najaars/wintershow van 1965 overzag Saint Laurent zijn werk, besloot hij dat het toch niet

modern genoeg was en ging hij aan de slag om een reeks splinter-nieuwe outfits te ontwerpen: 'Ik had genoeg van de traditionele elegantie en Courrèges haalde me uit een impasse. Ik vond zijn collectie heel stimulerend. Ik dacht: dat kan ik ook, en beter.'

De inspiratie voor 'iets beters' vond hij in een boek dat hij kort tevoren had gekregen van zijn moeder Lucienne. Bladerend in *Piet Mondrian: Life and Work*, een biografie van de abstracte kunstenaar Piet Mondriaan (1872-1944) die in 1957 was geschreven door Michel Seuphor, werd Saint Laurent getroffen door het idee dat er behoefte was aan een nieuwe soort functionele elegantie voor vrouwen, die beter aansloot bij de nieuwe tijd.

'Opeens besepte ik dat ik jurken niet meer moest beschouwen als composities van lijnen maar van kleuren. Ik realiseerde me dat ik kleren niet langer moest zien als een sculptuur, maar eerder als een mobile. De mode was tot dusver strak en rigide geweest, maar nu moesten we haar in beweging zetten.'

Geïnspireerd door Mondriaan met zijn geometrische lijnenspel en asymmetrisch gebruik van kleurenblokken, en de in Rusland geboren Franse modernistische schilder Serge Poliakoff (1900-1969), die kleurvlakken als puzzelstukjes in elkaar paste, maakte Saint Laurent 26 nieuwe ontwerpen. Met deze collectie bracht hij duidelijk een eerbetoon aan deze kunstenaars en vertaalde hij de visuele dynamiek in hun tweedimensionale schilderkunst naar moderne kleding. De cocktailjurken van de Mondriaancollectie zijn recht van model en samengesteld uit stukken soepele tricot in primaire kleuren op een witte achtergrond, in perfecte verhoudingen en van elkaar gescheiden door zwarte lijnen. Het geniale is dat Saint Laurent erin slaagde de donkere lijnen en kleurblokken geometrisch te ordenen op het beweeglijke vrouwenlichaam, net als op Mondriaans doeken; dit effect bereikte hij dankzij onzichtbare figuur- en couponaden binnen de scheidslijnen, zonder de geometrie te verstoren. Het hielp natuurlijk ook dat het ideale

LINKS: exemplarisch voor de swinging sixties zijn deze popartjurken voor de najaars/wintercollectie van 1966; de trompe-l'oeilmotieven zijn direct ontleend aan Tom Wesselmanns *Great American Nude*-serie.

Yves Saint Laurent verhief haute couture tot kunst en zijn modeshows waren adembenemend spectaculair. Hij was zeer vernieuwend en verrijkte de mode voor vrouwen met zijn androgyne klassiekers.

Saint Laurent kwam uit Algerije naar Parijs om een modeopleiding te volgen. Al snel werd hij Christian Diors rechterhand en na diens overlijden zijn opvolger binnen het modehuis Dior. In 1961 richtte Yves Saint Laurent samen met Pierre Bergé zijn eigen modehuis op. Hij ontwierp zijn fameuze broekpak 'Le Smoking' en zijn Mondriaanjurk, maakte het leren motorjack mainstream en wist de modewereld met zijn unieke melange van luxe en kunstzinnige dramatiek te verbazen.

Modejournaliste Emma Baxter-Wright schreef zestig jaar na de oprichting van zijn modehuis dit *Little Book of Yves Saint Laurent*, dat gaat over het leven en werk van deze onpeilbare, uitdagende en verbazingwekkend creatieve ontwerper. Met vele schitterende foto's en talloze wetenswaardigheden.

**KOS
MOS**

NUR 450
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen

WWW.KOSMOSUITGEVERS.NL